

TA'LIM JARAYONIDA TEXNOLOGIYA FANI QO'LLANILISHINING AHAMIYATI

Andijon viloyati Oltinko'l tumani 41-maktab o'qituvchisi

Abdullayeva Diloromxon Arabboyevna

Annotasiya Ushbu maqolada ta'lim jarayonida texnologiya fani qo'llanilishining ahamiyati, o'qitish jarayonida o'quvchilarni ma'naviy va moddiy madaniyat dunyosiga jalb qilish, o'quvchilarning mehnat va texnologik madaniyatini, texnologik bilim va ko'nikmalar tizimini shakllantirish va mehnatni tarbiyalash haqida so'z yuritiladi.

Kalit so'zlar: muhandislik-kommunikatsiya infratuzilmalari, texnologik madaniyat, mehnat madaniyati va estetikasi, "Raqamli O'zbekiston – 2030", texnopark.

Аннотация В данной статье рассматривается значение применения науки технологии в образовательном процессе, вовлечение учащихся в мир духовной и материальной культуры в процессе обучения, формирование трудовой и технологической культуры учащихся, системы технологических знаний и умений, воспитание труда.

Ключевые слова: инженерно-коммуникационная инфраструктура, технологическая культура, культура и эстетика труда, "цифровой Узбекистан – 2030", технопарк.

Abstract This article will talk about the importance of the application of technology in the educational process, the involvement of students in the world of spiritual and material culture in the teaching process, the formation of the labor and technological culture of students, a system of technological knowledge and skills and the education of Labor.

Keywords: engineering and communication infrastructures, technological culture, Labor culture and aesthetics, "digital Uzbekistan – 2030", Technopark.

KIRISH

Texnologiya ta'limini modernizatsiyalashda maktabgacha ta'lim tashkiloti, umumiy o'rta ta'lim, professional ta'lim va oliy ta'lim tizimlarining o'zaro integratsiya jarayonlarini bosqichma-bosqich, oddiydan-murakkabga qarab yo'lga qo'yilishi natijasida ishlab chiqarish sohalari uchun yetuk mutaxassis kadrlarni tayyorlashga erishiladi. Texnologiya ta'limini O'zbekiston Respublikasining 2035-yilgacha rivojlanish Strategiyasining konsepsiyasi, 2025-yilgacha O'zbekiston sanoatining rivojlanishi konsepsiyasi, fan taraqqiyoti va texnik-texnologiyalarning rivojlanishi, bozor munosabatlari va inson kapitaliga qo'yilayotgan yangi talablar asosida modernizatsiyalash lozim. Hozirgi vaqtda umumiy o'rta ta'lim maktablarida o'qitilayotgan texnologiya fanining amaldagi holati va to'plangan tajribalar tahlilidan quyidagilar ma'lum bo'ldi: umumiy o'rta ta'lim maktablarida o'quvchilarga ta'lim berishning zamonaviy innovatsion uslublarini isloh qilish O'zbekiston Respublikasi iqtisodiyoti keyingi 10 yil ichida dunyoning taraqqiy etgan industrial-texnologik lokomotivlari qatoriga kirishi, ya'ni 2030-yilga kelib iqtisodiyotning sanoat va texnologik tarmoqlari bo'yicha jahonda yetakchi davlatlardan biriga aylanishiga sharoit yaratish muhim shartlardan biridir. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.Mirziyoyevning Oliy Majlisga Murojaatnomasida taraqqiyotga erishish uchun raqamli bilimlar va zamonaviy axborot texnologiyalarini egallash zarur va shartligi, bu yuksalishning eng qisqa yo'lidan borish imkoniyatini berishi, bugungi kunda korxonalar raqamli texnologiyalardan mutlaqo yiroqda ekanligi alohida ta'kidlanib, raqamli texnologiyalar nafaqat mahsulot va xizmatlar sifatini oshirishi, shuningdek, ortiqcha xarajatlarning kamaytirishi, natijadorlikning oshirishi, bir so'z bilan aytganda, odamlar turmushining keskin yaxshilash mumkinligi asoslab berildi. Iqtisodiyotning barcha sohalarini raqamli texnologiyalar asosida yangilashni nazarda tutadigan dasturini ishlab chiqish va joriy etish vazifalari belgilandi. Bu esa sanoatning yetakchi tarmoqlarini modernizatsiyalash va raqobatdoshlikni kuchaytirish, sohaga ilg'or texnologiyalarni joriy etish, yuqori texnologiyali korxonalar, texnoparklar, ishlab chiqarish korxonalarini tashkil etish, zamonaviy muhandislik-kommunikatsiya infratuzilmalarini barpo etishga yanada keng imkoniyatlar yaratadi.

ASOSIY QISM

“Texnologiya” fanining o‘ziga xos xususiyati o‘quvchilarni ma’naviy va moddiy madaniyat dunyosiga jalb qilishdir. Agar o‘quvchilar adabiyot, tarix va boshqa darslarda ma’naviy madaniyat bilan tanishsalar, unda zamonaviy inson bo‘lgan moddiy madaniyat dunyosi boshqa maktab fanlarini hisobga olmaydi, bu esa o‘quvchilarni zamonaviy jamiyatga moslashishini qiyinlashtiradi. Moddiy madaniyat, ma’naviy madaniyatdan farqli o‘laroq, inson faoliyati va uning rivojlanishining barcha sohalarini qamra boladi. Bu vositalar, uy-joy, maishiy buyumlar, kiyim-kechak, oziqovqat va boshqalar. Moddiy va ma’naviy madaniyat bir-biri bilan chambarchas bog‘liq bo‘lib, inson hayotining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. “Texnologiya” fani maktab o‘quvchilari uchun umumiy ta’limining kerakli qismidir, ularga qo‘l mehnati va mexanizatsiyalashgan mehnat asoslarini, texnologiyani boshqarish va olingan bilimlarni amaliy faoliyatda qo‘llash imkoniyatini beradi. Maktab o‘quvchilarini uyni boshqarish texnologiyalari bo‘yicha o‘qitish - materiallarni, energiyani, ma’lumotni, tabiiy va ijtimoiy muhit ob’ektlarini konvertatsiya qilish va ulardan foydalanishning aniq jarayonlarini ishlab chiqishga asoslangan. Boshlang‘ich maktab bosqichida umumta’lim muassasalarida yoshlarni texnologik tayyorlashning o‘zgarmas ta’limiy maqsadlari quyidagilardan iborat: texnologik savodxonlikni,

✓ texnologik madaniyatni,

✓ mehnat madaniyatini ,

✓ o‘quvchilar o‘rtasida ishbilarmon shaxslararo munosabatlarning etikasini shakllantirish,

✓ ijodiy faoliyatni rivojlantirish,

✓ kasbni o‘zi ongli va mustaqil ravishda belgilashga tayyorlash,

✓ keyinchalik jamiyatda ijtimoiy va mehnatga moslashish. Shunga ko‘ra, o‘rganilayotgan texnologiyaning turidan qat’i nazar, “Texnologiya” yo‘nalishi bo‘yicha o‘quv dasturining mazmuni materialni quyidagi so‘nggi ta’lim yo‘nalishlarida o‘rganishni ta’minlaydi:

• texnologik madaniyat;

• zamonaviy ishlab chiqarishning umumiy texnologiyalari;

- mehnat madaniyati va estetikasi;
- texnik ma'lumotlarni olish, qayta ishlov berish, saqlash va ulardan foydalanish;
- rasm, grafika, dizayn asoslari;
- kasblar olami bilan tanishish, kasb-hunar ta'limi va ishga joylashish rejalarini tuzish;
- texnologik jarayonlarning atrof-muhit va inson salomatligiga ta'siri;
- san'at va hunarmandchilik, dizayn faoliyati;
- texnika va texnologiyalar rivojlanishining tarixi va istiqbollari, ijtimoiy oqibatlarini.

XULOSA

Texnologiya ta'limini modernizatsiyalash, ijtimoiy-iqtisodiy jihatdan barqaror rivojlantirish orqali o'quvchilarda texnik-texnologik hamda texnologik jarayon davomida bajariladigan operatsiyalar yuzasidan olgan bilim, ko'nikma va malakalarini mustaqil amaliy faoliyatida qo'llash, kasb-hunar tanlash, milliy va insoniy qadriyatlar asosida ijtimoiy munosabatlarga kirisha olish, mehnat bozorida zarur bo'ladigan kompetensiyalarni shakllantirishga erishiladi. Bu kadrlarni tayyorlash, mavjud kadrlar ta'minotini modernizatsiyalash va inson potentsialidan samarali foydalanish uchun keng yo'l ochadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2017-yil 6-apreldagi "Umumiy o'rta va o'rta maxsus, kasb-hunar ta'limining davlat ta'lim standartlarini tasdiqlash to'g'risida"gi 187-sonli Qarori. – T.: O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari to'plami, 2017-y., 14-son, 230-modda.
2. Tohirov O'.O. va boshqalar. Texnologiya. Umumiy o'rta ta'lim maktablarining 8- sinf o'quvchilari uchun darslik. – T.: "ILM-ZIYO" nashriyot uyi, 2019.-160 b.
3. O.A.Qo'ysinov, O'.O.Tohirov va boshqalar. Elektrotexnika va elektronika asoslari. Metodik qo'llanma. – T.: "Delta print" MCHJ, 2017.-116 b. 4. O.A.Qo'ysinov, O'.O.Tohirov va boshqalar. Polimer materiallarga ishlov berish texnologiyasi. Metodik qo'llanma. – T.: "Delta print" MCHJ, 2017.-64 b.
5. S.Bekmurodova. Texnologiya fanini o'qitishga yangicha yondashuv. Metodik qo'llanma. – Toshkent. 2017.-140 b.
6. Tohirov O'.O. Texnologiya o'quv fani davlat ta'lim standarti va o'quv dasturini ta'lim amaliyotiga joriy etish metodikasi. // Metodik tavsiyanoma. – T.: RTM, 2017.-72